

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 25. november 2021

Sak: 2021/0885
Klager: A
Klagemotpart: B AS (tidligere C AS)

Energiklagenemndas medlemmer:

Per Conradi Andersen, Helle Grønli og Edna Grepperud

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet 3. desember 2020 vedtak om at B AS (tidligere C AS, heretter «klagemotpart») har beregnet gebyr for manuell avlesning i strid med forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirkosomheten og tariffer av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-6. Det ble også fattet vedtak om at klagemotparten ikke har overholdt informasjonsplikten etter kontrollforskriften § 13-5 andre ledd.
- (2) Saken ble opprinnelig brakt inn som en klagesak for RME av en kunde hos C AS og gjaldt klage på beregning av gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. RME ba klagemotparten om opplysninger og dokumentasjon på beregningsgrunnlaget for gebyret i brev datert 22. februar 2019. Klagemotparten redegjorde for selskapets beregningsgrunnlag i brev datert 7. mars 2019.
- (3) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for RME av A (heretter «klager») den 19. oktober 2019. Prinsipalt bestred klager at klagemotparten hadde adgang til å ilegge gebyr for manuelle avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. Subsidiært, dersom det skulle være adgang for klagemotparten til å ilegge gebyr, var klager uenig i klagemotpartens beregning av gebyret. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighetssaker er regulert i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om netregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13.
- (4) RME ba om ytterligere informasjon i brev datert 10. mars 2020. Klagemotparten svarte i brev datert 24. mars 2020, oversendt RME i e-post datert 1. april 2020. RME ba også om ytterligere informasjon i brev datert 5. mai 2020. Klagemotparten svarte i brev datert 27. mai 2020, og det ble også oversendt ytterligere informasjon i e-post datert 21. august 2020. RME ba om ytterligere informasjon i telefonsamtale med klagemotparten den 14. september 2020. Klagemotparten svarte i brev datert 18. september 2020.

Postadresse
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (5) RME sendte ut forhåndsvarsel i saken datert 22. oktober 2020 til klagemotparten, med frist for å sende inn merknader innen 5. november 2020. Klagemotparten sendte inn merknader i e-post datert 6. november 2020. RME fattet vedtak i tråd med forhåndsvarselet den 3. desember 2020, med følgende konklusjon:

«[C AS] har beregnet gebyr for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. [C AS] må korrigere beregningen slik at gebyret ikke inkluderer aktiviteter som det ikke er tillatt å kreve gebyr for.

[C AS] har ikke overholdt informasjonsplikten etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 annet ledd. [C AS] må utarbeide tilstrekkelig informasjon til kundene om hvordan gebyret er beregnet.

[C AS] må sende RME dokumentasjon på ny beregning av gebyret og kopi av nytt informasjonsunderlag til kundene sine innen 15. januar 2020.»

- (6) Klager påklaget vedtaket i brev datert 15. desember 2020 (heretter «klagen»). Klager bestred fortsatt at klagemotparten hadde adgang til å ilegge gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. Subsidiært, dersom det skulle være adgang for klagemotparten til å ilegge gebyr, var klager uenig i klagemotpartens beregning av gebyret.
- (7) Den 15. januar 2021 sendte klagemotparten inn ny beregning av gebyret til RME i tråd med vedtaket. Gebyret var angitt til kroner 554 inkludert merverdiavgift for perioden august til desember 2019, og kroner 1 543,74 inkludert merverdiavgift for 2020. Klagemotparten viste til at kundene allerede hadde betalt kroner 991,25 i gebyr for 2019 og kroner 2 370 i gebyr for 2020. Klagemotparten informerte at selskapet ville tilbakebetale kroner 437,25 til kundene for 2019 og kroner 826,26 for 2020. Vedrørende informasjonsplikten informerte klagemotparten at selskapet ville utarbeide informasjon til kundene, samt at de ville oversende informasjon til kunder som tidligere har bedt om dette, med forbehold om at de hadde oversikt over disse kundene.
- (8) I brev datert 2. mars 2021 bekreftet RME overfor klagemotparten at de anså forholdene som rettet.
- (9) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssaker datert 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 25. mai 2021. I innstillingen har RME fremholdt at det i klagen ikke er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtak av 3. desember 2020.
- (10) Klager og klagemotparten har i brev datert 25. mai 2021 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Energiklagenemnda har ikke mottatt merknader fra partene.
- (11) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken den 25. november 2021.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (12) I sitt vedtak har RME lagt til grunn at nettselskapene har adgang til manuell kontrollavlesning og til å kreve gebyr for slik avlesning. Dette følger av forskrift av 11.

mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester, og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (MAF) § 3-3 og kontrollforskriften § 17-6. RME har vist til at kunder som har fått fritak av helsemessige årsaker, og andre som har nektet å få AMS-måler installert, har valgt å ikke benytte seg av det systemet som nettselskapet tilbyr. Det å håndtere og kontrollere manuelt avleste data innebærer ekstra kostnader for nettselskapene, og kostnadene er en direkte konsekvens av at kunden ikke ønsker en AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. RME har videre fremholdt at manuell avlesning er en særskilt tjeneste som nettselskapet kan fastsette tariff for. Alle kunder som har valgt å ikke benytte seg av det avlesningssystemet som nettselskapet tilbyr, krever den samme særskilte tjenesten fra nettselskapet, uavhengig av årsaken til at kunden ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

- (13) Vedrørende beregningen av gebyret har RME vist til at det følger av kontrollforskriften § 17-6 at gebyret ikke skal overstige kostnadene forbundet med tjenesten. RME har fremholdt at det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesning av målepunkt. Kostnadene kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesning, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesning.
- (14) RME har videre lagt til grunn at gebyret skal være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet, i tråd med de generelle prinsippene for utforming av tariffer. Dette innebærer at nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg i. Kundene som ilegges gebyret betaler en gjennomsnittskostnad per målepunkt. Kostnadene ved manuell avlesning kan variere mellom nettselskaper, som følge av at ulike nettselskap har ulike tekniske løsninger for manuell avlesning og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesning.
- (15) RME har lagt til grunn følgende utgangspunkter for beregningen av gebyret:
- Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere kan ikke dekkes gjennom gebyret, da det dekkes gjennom den ordinære nettleien.
 - Det er kun direkte henførbare kostnader som kan inkluderes i gebyret. Påslag for indirekte kostnader i timeprisen faller utenfor. Timeprisen kan ikke inkludere påslag for faste kostnader, men skal være basert på marginalkostnad. Indirekte kostnader knyttet til eiendom, IKT, regnskap, lønn, kommunikasjon, HR/HMS, og andre kostnader som telefoni, kurs, arbeidstøy og kontingenter, kan heller ikke medregnes.
 - Dersom utgifter knyttet til kjøring er inkludert i beregningen av gebyret, skal statens satser for kilometergodtgjørelse legges til grunn.
- (16) RME har også vist til kontrollforskriften § 13-5 andre ledd som slår fast at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffer innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømavlesning. Slik informasjon omfatter oversikt over hvilke aktiviteter nettselskapet gjennomfører i forbindelse med manuell avlesning, oversikt over kostnadene forbundet med de ulike aktivitetene, samt en redegjørelse for hvordan nettselskapet har beregnet kostnadene de ulike aktivitetene medfører.

- (17) I tilknytning til det konkrete gebyret vurderte RME at løpende kostnader knyttet til håndtering og administrasjon av målerverdier som ikke er fjernavleste, og utgifter i forbindelse med årlig, stedlig kontroll av strømmålere uten aktiv kommunikasjonsenhet, er direkte kostnader som kan regnes med i kostnadsgrunnlaget for gebyret. Systemkostnader pålydende kroner 278, for et system for mobilkommunikasjon mellom nettselskapet og kunden, ble imidlertid vurdert til å være faste kostnader som inngår i den ordinære nettleien. RME la dermed til grunn at selskapet ikke kan kreve disse kostnadene dekket gjennom gebyret.
- (18) Videre har RME vurdert at gebyret omfattet kostnader for aktiviteter som ikke var gjennomført. Ved beregningen av gebyret hadde klagemotparten lagt til grunn kontrollavlesninger av alle målepunkt uten kommunikasjonsenhet, herunder 1 900 målepunkter i 2019 og 1 567 målepunkter i 2020, til tross for at det kun var gjennomført 400 manuelle avlesninger i 2019. Kostnadene ved kontrollavlesninger var dermed beregnet for høyt.
- (19) RME har også lagt til grunn at timeprisen pålydende kroner 870, som klagemotparten hadde lagt til grunn i beregningen av gebyret, var i strid med regelverket. RME har vist til at timeprisen omfattet kostnader til lønn, bil, PC, telefon og arbeidsklær. RME vurderte at kostnadene knyttet til lønn er direkte kostnader som kan omfattes av timeprisen. Kostnadene knyttet til bil, PC, telefon og arbeidsklær ble imidlertid vurdert som indirekte kostnader som klagemotparten ikke kunne inkludere i timeprisen.
- (20) På bakgrunn av ovenstående konkluderte RME med at gebyret var beregnet i strid med kontrollforskriften § 17-6. RME påla klagemotparten å beregne et nytt grunnlag for gebyret i tråd med vedtaket, samt at klagemotparten tilbakebetalte kundene.
- (21) RME har også vurdert at klagemotparten ikke har overholdt informasjonsplikten etter kontrollforskriften § 13-5 andre ledd. Selskapet har ikke gitt ut informasjon om beregningsgrunnlaget til kunder som har bedt om dette. RME påla derfor klagemotparten å utarbeide tilstrekkelig informasjon til kundene om hvordan gebyret er beregnet, og så snart som mulig distribuere dette ut til alle kunder som har bedt om det. RME informerte klagemotparten om at vedtaket også var et varsel om tvangsmulkt.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (22) Klager har i det vesentlige anført:
- (23) Prinsipalt er klager uenig i at klagemotparten har adgang til å ilegge gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet i tilfeller der det er gitt fritak for AMS, og dette iverksettes teknisk ved at sender kobles ut. Subsidiært, dersom det skulle være adgang for klagemotparten til å ilegge gebyr, er klager uenig i klagemotpartens beregning av gebyret. For det tilfelle at adgangen til å kreve gebyr ved fritak for AMS opprettholdes, ber klager om at nettselskapet pålegges å utarbeide ny dokumentasjon for beregningen av gebyret og at korrekt informasjonsgrunnlag distribueres til kundene.
- (24) Klager har anført at kostnader til manuell avlesning er en integrert del av den løpende drift som skal inngå i den ordinære nettleien, og ikke en særskilt tjeneste som det kan kreves gebyr for etter kontrollforskriften § 17-6. Klager har vist til at ordlyden

«særskilte tjenester» sikter til arbeid som faller utenfor nettselskapets ordinære ytelser, som allerede er inkludert i tariffen. Tariffen skal i utgangspunktet inkludere «alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske nettanlegg», jf. kontrollforskriften § 1-3. Anvendelsen av det elektriske nettanlegg sikter til nettleverandørens ordinære tjenestetilbud. Hva som er inkludert i nettleien, vil bero på en tolkning av tariffgrunnlaget. At en kostnad faktisk er holdt utenfor nettleien er ikke tilstrekkelig til at det foreligger en særskilt tjeneste. Vurderingen av om en ytelse er særskilt vil i praksis være et speilbilde av vurderingen av om nettleien er fastsatt i tråd med regler for fastsettelse av tariffen i kontrollforskriften Del V følgende.

- (25) Fritak er en lovfestet ordning som det ordinære systemet må ta høyde for. Fritaket ordinære karakter illustreres av at fritaket benyttes av en stor andel av nettselskapets abonnenter i alle deler av landet. Klager har vist til at det per januar 2019 var 7 200 abonnenter med fritak fra installasjon av AMS-måler med kommunikasjonsenhet basert på attest fra lege eller psykolog. Dette er etter klagers oppfatning et høyt tall sett i lys av det betydelige presset fra flere hold for å få abonnenter til å skifte måler. Det er sannsynlig at antallet fritak ville vært vesentlig større dersom legene ikke var underlagt instruksjon fra Helsedirektoratet om å ikke skrive ut slike legeerklæringer. Antallet fritak må også sees i lys av at nettselskapene gjennomgående har informert egne abonnenter om at det ikke er helsefare knyttet til AMS-målere, til tross for omfattende vitenskapelig forskning som viser negative helsevirkninger. RME har også lagt til grunn en meget restriktiv tolkning av helsefaren. Videre har nettselskapene varslet gebyrer for dem som har fått fritak, og i vid utstrekning truet med å stenge, og faktisk har stengt, strømmen til personer som motsetter seg installasjonen. Strømabonnenter med helseproblemer knyttet til AMS-målere er således utsatt for et betydelig press for å skifte måler mot sin vilje.
- (26) Klager har også anført at kostnader skal fordeles på ikke-diskriminerende grunnlag. Fritak for AMS-måler gis kun av helsemessige grunner knyttet til akutte reaksjoner på menneskeskapt elektromagnetiske felt. De som rammes av slike akutte reaksjoner er personer i en utsatt posisjon, og som opplever gebyret som diskriminerende som følge av helsemessige behov de ikke selv kontrollerer. Praksisen oppleves som problematisk i lys av forbudet mot diskriminering i likestillings- og diskrimineringsloven § 6. Flertallet av autoritative forskningskilder tilsier, som dokumentert en rekke ganger, at pulset ikke-ioniserende stråling etter omstendighetene er helseskadelig, hvilket understøttes av at det gis fritak på helsemessig grunnlag.
- (27) Helseproblemene forbundet med AMS-måler skyldes nettselskapenes valg av teknologi, og kunne vært unngått eller redusert ved bruk av andre løsninger. Klager har vist til at det finnes eksempel på at nettselskap har plassert måler på betydelig avstand i eget nett for å skjerme abonnenten. Kostnadene ved manuelle avlesninger må dermed anses som naturlige driftsutgifter som følge av nettselskapenes (økonomisk motiverte) valg av teknologi, og ikke som en særskilt tjeneste.
- (28) Det oppleves urimelig at gebyrene ilegges personer som av helsemessige årsaker må beskytte seg mot den valgte teknologien. Etersom personer med denne typen helseproblem ofte har vansker med å fungere i et ordinært arbeidsliv, er den sosiale fordelingen av denne kostnaden meget uheldig.

- (29) Klager har anført at gebyret uansett må reduseres med alle systemkostnader som uansett følger av ordinær drift. Klager er enig med RME i at systemkostnadene som klagemotparten har inkludert i gebyret skal dekkes gjennom den ordinære nettleien.
- (30) Klager har videre anført at det ikke kan kreves gebyr for kontrollavlesning som nettselskapene selv velger å gjennomføre på tross av at det verken er lovpålagt eller nødvendig. Klager har fremholdt at MAF § 3-3 andre ledd ikke krever at avlesning skal skje ved kontrollavlesning foretatt av nettselskap. Klager har også fremholdt at det foreligger praksis som baserer seg på at kontrollavlesning ikke er nødvendig. Klager har vist til at Agder Energi Nett har vedtatt å ikke reise ut til alle abonnenter som har AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, men lar kunden selv foreta avlesningen slik bransjepraksis har vært i mange år. Agder Energi Nett krever bare betaling dersom særskilte omstendigheter gjør det nødvendig å foreta kontrollavlesning. Klager har videre fremholdt at privatkunders forbruksprofil er særdeles stabil og forutsigbar, slik at omlegging til effektprissystem ikke i seg selv synes å berettige at avlesning må skje ved kontrollavlesning foretatt av selskapet selv.
- (31) Klager har også anført at dersom beregningen av gebyret skal reflektere faktiske kostnader og være ikke-diskriminerende, må alle nettselskap følge samme ordning.
- (32) Klager har vist til at han siden 1. september 2019 har betalt kroner 200 hver måned i gebyr for manuell avlesning. Klager har videre vist til at han sender SMS-avlesning hver måned, men at nettselskapet ikke har utført manuell kontroll, slik klager betaler for. Klager har fremholdt at han dermed i realiteten betaler 200 kroner for én SMS.
- (33) Avslutningsvis har klager henvist til utredning av 20. mai 2019 fra Østby Aarskog Advokatfirma AS, som belyser de rettslige grunnlagene for ileggelse av gebyr og konkluderer med at nettselskapene ikke har adgang til å fakturere forbrukere et gebyr for at de ikke har installert AMS-måler.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (34) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (35) Klagemotparten har beregnet gebyret på nytt i henhold til RMEs vedtak og tilhørende spesifikasjoner. Ny beregning av gebyret er kroner 554 inkludert merverdiavgift for perioden august til desember 2019, og kroner 1 543,74 inkludert merverdiavgift for 2020. Klagemotparten har avlest 423 målere av totalt 2 425 målere i perioden for 2019. Klagemotparten har avlest 1 646 målere av totalt 1 992 målere i 2020.
- (36) Timepris er beregnet til kroner 620. Priselementene som inngår i grunnlaget for beregning av aktiviteter i forbindelse med kontrollavlesning av strømmålere uten kommunikasjonsenhet er angitt nedenfor. Beregningene angir snitt-tid for arbeid nettselskapet bruker i distribusjonsområdet Grenland/ Vestfold:

• Montør kontrollavlesning	1,00 t	620 kr/t
• Km-godtgjørelse kontrollavlesning	15 km	4,03 Statens sats
• Kundekontakt og manuell oppfølging	0,70 t	620 kr/t
○ Forberedelser, planlegging		

- Avtale med kunde
 - Etterarbeid
 - Månedlig manuell håndtering av avlesning 0,40 t 620 kr/t
- (37) Kunder som har blitt fakturert for kun deler av perioden skal betale ny sats ut fra antall dager i perioden de har vært kunde. Dagsats for perioden 1. august 2019 til 31. desember 2019 er 3,62, mens dagsats for perioden 2020 er 4,23.
- (38) Klagemotparten vil tilbakebetale kundene som har betalt for mye. Klagemotparten har vist til at kundene allerede har betalt kroner 991,25 i gebyr for 2019 og kroner 2 370 i gebyr for 2020. Klagemotparten informerte om at selskapet vil tilbakebetale kroner 437,25 til kundene for 2019 og kroner 826,26 for 2020.
- (39) Vedrørende informasjonsplikten har klagemotparten anført at selskapet vil utarbeide informasjon til kunder som ber om det, samt at de vil oversende informasjon til kunder som tidligere har bedt om dette, med forbehold om at klagemotparten har oversikt over disse kundene.

4 Klagenemndas vurdering

- (40) Saken gjelder As klage over vedtak om adgang til å ilegge avlesningsgebyr og klagemotpartens beregning av gebyret etter kontrollforskriften § 17-6.
- (41) Spørsmålet i saken er for det første om klagemotparten kan kreve gebyr for kostnader forbundet med manuell avlesning av strømmåler.
- (42) Det følger av MAF § 4-1 at nettselskapene er pliktig å installere AMS (avansert måle- og styringssystem) i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker. Klager har fått installert strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet/AMS, og dette er ikke omtvistet i saken.
- (43) Det følger videre av MAF § 3-3 andre ledd at alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret, og at nettselskapet skal kontrollere målerverdier som ikke er fjernavleste.
- (44) Nemnda bemerker at fra 1. februar 2021 følger det av kontrollforskriften § 17-9 at nettselskapene kan kreve tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere målerverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Bestemmelsen fastsetter også størrelsen på gebyret. I bestemmelsens andre ledd heter det at «*Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år*». Vedtaket som er påklaget er imidlertid datert 3. desember 2020 og er fattet med utgangspunkt i kontrollforskriften § 17-6. Det er følgelig gebyret for perioden 1. september 2019 og frem til 1. februar 2021 som skal vurderes etter sistnevnte bestemmelse.
- (45) Energiklagenemnda tar utgangspunkt i kontrollforskriften § 17-6 som tillater at nettselskapene kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Bestemmelsen lyder som følger:

«Nettselskapet kan fastsette tariffen for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffen skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.»

- (46) Det fremgår videre av kontrollforskriften § 1-3 at «Tariff» er definert som «alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske nettanlegg».
- (47) Avgjørende for spørsmålet om klagemotparten har adgang til å ilegge avlesningsgebyr er begrepet «særskilte tjenester» i kontrollforskriften § 17-6. Nettselskapene skulle innen 1. januar 2019 ha installert AMS i alle målepunkt i sitt konsesjonsområde, jf. MAF § 4-5 første ledd. Nemnda legger til grunn at det nå kun er et mindretall av nettselskapenes kunder som ikke har automatisk rapportering. Manuell avlesning må derfor betegnes som en *særskilt* tjeneste som normalt ikke ytes nettselskapets kunder.
- (48) Dette synet støttes også av en avgjørelse fra Hålogaland lagmannsrett, sak LH-2020-46594 (anke til Høyesterett ikke tillatt fremmet), som gjaldt spørsmål om krav om gebyr for avlesning av strømmåler i husstand uten AMS-måler. Lagmannsretten skrev følgende i dommen:

«Av ordlyden kan utledes at det her er snakk om tjenester som normalt ikke ytes nettselskapets kunder. At det er snakk om en tariff, må slik [nettselskapet] anfører medføre at kostnaden kunden skal betale ikke skal fastsettes individuelt for den enkelte kunde.»

På bakgrunn av ubestridte opplysninger fra HLK, legger lagmannsretten til grunn at det i dag er montert AMS-målere hos ca. 97% av landets private strømkunder. Hos de kundene som har slik måler, rapporteres forbruket i sanntid uten kundens mellomkomst. En manuell avlesning hos de kunder som av ulike grunner ikke har slik måler vil da, rent språklig sett, kunne betegnes som en «særskilt» tjeneste som normalt ikke ytes nettselskapets kunder.»

- (49) Lagmannsretten viste videre til at nettselskapene etter MAF § 3-10 har plikt til å «kvalitetssikre måleverdiene og håndteringen av disse gjennom hele måleverdkjeden i sitt nett». Retten mente at nettselskapene må innrømmes et skjønn når det gjelder hvordan kvalitetssikringsplikten rent praktisk skal ivaretas.
- (50) Energiklagenemnda viser også, som Hålogaland lagmannsrett, til at det fremstår som urimelig at kunder med AMS-måler gjennom nettleien skal være med på å betale for kvalitetssikringstiltak hos kunder som har fått fritak fra installasjon av slike målere. Nemnda legger etter dette til grunn at nettselskapene kan kreve gebyr for manuell avlesning av strømmålere. Et slikt gebyr må imidlertid reflektere kostnadene forbundet med tjenesten, jf. kontrollforskriften § 17-6.
- (51) Videre blir spørsmålet om klagemotpartens gebyr for manuell avlesning av strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet er beregnet i tråd med reglene i MAF og kontrollforskriften.
- (52) Klagenemnda er enig i RMEs vurdering av at tariffen for særskilte tjenester ikke skal omfatte mer enn kostnadene som er forbundet med tjenesten. Kostnader som danner grunnlag for et avlesningsgebyr kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesning, retting av feil levert

målerstand og gjennomføring av kontrollavlesning. Det følger av de generelle prinsippene for utforming av tariffer at gebyret skal være likt for alle nettselskapers kunder.

- (53) Klagemotparten har den 15. januar 2021 opplyst at gebyret omfatter følgende aktiviteter: «*Montør kontrollavlesning*», «*Km-godtgjørelse kontrollavlesning*», «*Kundekontakt og manuell oppfølging*», herunder «*Forberedelser, planlegging*», «*Avtale med kunde*» og «*Etterarbeid*», og «*Månedlig manuell håndtering av avlesning*». Basert på selskapets kostnader ved ovennevnte aktiviteter har klagemotparten beregnet det årlige gebyret til kroner 554 inkludert merverdiavgift for perioden august til desember 2019, og kroner 1 543,74 inkludert merverdiavgift for 2020.
- (54) Klager har anført at klagemotpartens gebyr ikke kan inkludere systemkostnader, ettersom slike kostnader skal dekkes gjennom den ordinære nettleien. I vedtak av 3. desember 2021 ble klagemotparten bedt om å rette dette forholdet. Klagemotparten har i brev av 15. januar 2021 opplyst at selskapet har foretatt nye beregninger i tråd med vedtaket, herunder retting av systemkostnader. Energiklagenemnda anser dermed dette forholdet som rettet.
- (55) Klager har videre anført at det ikke kan kreves gebyr for kontrollavlesning som nettselskapene selv velger å gjennomføre på tross av at det verken er lovpålagt eller nødvendig. Klager har fremholdt at MAF § 3-3 andre ledd ikke krever at avlesning skal skje ved kontrollavlesning foretatt av nettselskap. Klager har også fremholdt at det foreligger praksis som baserer seg på at kontrollavlesning ikke er nødvendig. Klager har vist til at Agder Energi Nett har vedtatt å ikke reise ut til alle abonnenter som har AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, men lar kunden selv foreta avlesningen slik bransjepraksis har vært i mange år. Agder Energi Nett krever kun betaling dersom særskilte omstendigheter gjør det nødvendig å foreta kontrollavlesning. Klager har videre fremholdt at privatkunders forbruksprofil er særdeles stabil og forutsigbar, slik at omlegging til effektprissystem ikke i seg selv synes å berettige at avlesning må skje ved kontrollavlesning foretatt av selskapet selv. Det er Energiklagenemndas syn at MAF § 3-3 andre ledd pålegger nettselskapene en plikt til å avlese alle målepunkter minimum én gang i kalenderåret, samt kontrollere målerverdier som ikke er fjernavleste. Nemnda er videre enige med RME i at det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesning av målepunkt. På denne bakgrunn legger nemnda til grunn at nettselskapene kan gjennomføre fysisk kontrollavlesning av målerverdier som ikke er fjernavleste, i den grad selskapet anser dette for nødvendig. Dette innebærer videre at dersom selskapet har utført kontrollarbeidet ved fysisk kontrollavlesning, må de faktiske kostnadene ved dette arbeidet legges til grunn i beregningen av gebyret. Nemnda presiserer at nettselskapene skal etterstrebe å gjennomføre avlesningene så rimelig som mulig.
- (56) Klager har videre vist til at beregningen av gebyret skal reflektere faktiske kostnader og være ikke-diskriminerende og at alle nettselskap derfor må følge samme ordning. Det er Energiklagenemndas syn at utgangspunktet i kontrollforskriften § 17-6 er at gebyret skal tilsvare nettselskapets faktiske kostnader. Det er med andre ord kostnadene for det enkelte nettselskap som må legges til grunn ved beregningen av gebyret i henhold til kontrollforskriften § 17-6. Kostnadene ved manuell avlesning kan variere mellom nettselskapene, som følge av at ulike nettselskap har ulike tekniske løsninger for manuell avlesning og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesning. For at gebyret ikke skal være diskriminerende må det være likt for alle kunder hos samme nettselskap

som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Dette er i tråd med de generelle prinsippene for utforming av tariffer i kontrollforskriften § 13-1. Kontrollforskriften § 17-6 oppstiller ikke krav om at gebyret skal være likt for alle kunder med AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet, uavhengig av nettselskap. Fra 1. februar 2021 ble det imidlertid innført en fastpris for gebyret i kontrollforskriften § 17-9 andre ledd.

- (57) Klager har vist til at han siden 1. september 2019 har betalt kroner 200 hver måned i gebyr for manuell avlesning. Klager har videre vist til at han sender SMS-avlesning hver måned, men at nettselskapet ikke har utført manuell kontroll, slik klager betaler for. Det er opp til det enkelte nettselskap å velge om avlesning av målere skal skje fysisk hos den enkelte kunde eller ved mottak av SMS fra kunden. Videre bestemmer kontrollforskriften § 17-6 at gebyr for særskilte tjenester skal fastsettes som tariffer. Dette innebærer i foreliggende sak at nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg i.
- (58) Det er etter dette Energiklagenemndas syn at B AS' gebyr på kroner 554 inkludert merverdiavgift for perioden august til desember 2019, og kroner 1 543,74 inkludert merverdiavgift for 2020, er beregnet i tråd med kontrollforskriften § 17-6. Selskapet har endret beregningene underveis i saken, i tråd med pålegg fra RME. Gebyret er justert en del lavere enn den innførte fastprisen som gjelder fra 1. februar 2021.
- (59) Klagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem.

5 Vedtak

- (60) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Vedtak 201902070-15 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 3. desember 2020 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig som angitt ovenfor.

Oslo, 25. november 2021

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Helle Grønli
Medlem

Edna Grepperud
Medlem

Dokumentet er godkjent elektronisk